

Finantskasse at ville forsøge paa at gvaale; men hvad jeg derimod vil søge at holde i Live, det er den Tværbane i Jylland, som ikke præjudicerer Længdebanelen, og som ved en Længdebane, hvilkensomhelst, saaledes som jeg troer, at den nogenlunde maa svare til Hensigten, maa kunne benyttes; thi man maa, fra hvilkensomhelst Længdebane man saa bevæger sig, søge ud til Aarhus paa den ene Side og til Viborg paa den anden Side; altsaa Banen fra Aarhus til Viborg er en simpel Tværbane paa en mulig Længdebane, uden i mindste Maade at præjudicere den, og den Priis, som jeg satte paa denne Bane, som jeg vilde indrømme Regjeringen, det er ingen Grændinger fra forrige Aar, men det er en Priis, hentet ud af de Meddelelser, der ere komne til os fra Ministeriet, angaaende Undersøgelserne i Jylland, og som angive 327,000 Rd. pr. Mill paa det Terrain, hvorpaa her er Spørgsmaal. Jeg nævnte omtrent 300,000 Rd. pr. Mill, og det gjorde jeg af den ganske simple Grund, at denne Priis 327,000 Rd. er man ogsaa kommen til for at arbejde sig ind til et specielt Punkt; hvorimod man, naar man var bleven ved det gunstigere Forhold for at komme fra Aarhus til Viborg, rundeligt havde sparet de 27,000 Rd. pr. Mill. Jeg tilbyder den ærede Minister og raader til at tilbyde ham Alt, hvad de Undersøgelser, som han har meddeelt os, forlange, men NB. ikke ind i det vanskelige Terrain, hvorind vi i dette Dieblis ikke kunne begive os uden at præjudicere saavel Banens Retning som Pengespørgsmaalet, og for mig er det, ikke at præjudicere Pengespørgsmaalet, lige saa vigtigt, naar vi kun komme til en Stykkebane, som ikke at præjudicere Banens Retning. Have vi først vænnet de Folk, vi skulle arbejde med, til at kunne faae saa stor en Indrømmelse som Sikkerhed for 8 Millioner, for at komme fra Aarhus til Viborg, saa er der ingen Grændse mere for hvad de kunne vente af den danske Rigsdag og den danske Regjering.

Naar jeg dernæst har tilføjet, at der skal forlanges en Exploitation i 10 Aar, saa har jeg 2 Grunde dertil, den ene er, at jeg anseer det som den sikreste Garantie for, at de vedkommende Entreprenører anlægge godt og mene

den hele Sag alvorligt, og den anden Grund er den, at vi derved undgaar det, jeg frygter for vi skulle komme ind paa, at bygge selv og at exploitere selv. Nu troer jeg ikke, der mere kan være nogen Tvivl mellem os med Hensyn til, hvad det er, jeg vil. Jeg vil hjælpe den Bane i Jylland igjennem, som er en virkelig Tværbane, og det med saadanne Udgifter, hvorfor den efter Regjeringens eget Overflag kan anlægges endog heelt, altsaa uden Participation med Andre, om det skulde være; men ved tilslige at indbringe Forlangendet om en Exploitation af Entreprenørerne i en vis Arrække, vil jeg udelukke en Anlæggelse og Drift for Statens Regning, og jeg vil udelukke, og jeg vil „gvaale“ — siden den ærede Minister har brugt dette Ord —, af Benskab for Jernbanen i Jylland, alle den Art hazarderede Foretagender, der efter min fuldeste Overtydning bære Bræget af Hensyn til Peer og Poul, som sidde hist og her.

Monrad: Det forekommer mig dog, at man sætter denne Sag Noget paa Spidsen, naar man fremhæver Summen 8 Millioner og fremstiller det, som her var Tale om at gjøre en Opoffrelse af disse 8 Millioner, thi det er her jo paa ingen Maade. (Tsjerning: Det veed jeg nok!) Den ærede Rigsdagsmand siger, han veed det nok, og derom er jeg ogsaa overbevist, men han søger desuagtet at gjøre det Indtryk her i Forsamlingen, at man vil kaste 8 Millioner hen til dette Foretagende. Der er jo imidlertid her kun Tale om en Rentegarantie af 4% for indtil 8 Millioner, men, hvis denne Sum af 8 Millioner, for hvilken Regjeringen har foreslaaet Rentegarantie, er for stor, saa er vist den ærede Rigsdagsmand enig med mig i, at der neppe kan være Tvivl om, at der vil melde sig Entreprenører, som ville underbyde hinanden. Altsaa deraf, at man sætter „indtil 8 Millioner“, følger dog paa ingen Maade, at det vil være nødvendigt at garantere Renten for hele denne Sum, men, enten man sætter 8 eller 7 Millioner, eller hvilken Sum den ærede Rigsdagsmand vil foreslaae, saa troer jeg, da der er saamange Entreprenører, der have et vaagent Die henvendt paa et saadant Foretagende, at